

บทที่ 6

ความผิดต่อชีวิต

1. ชีวิตของบุคคลย่อมเป็นที่หวงแหนแก่ผู้เป็นเจ้าของยิ่งกว่าทรัพย์สิน ถ้าหากบุคคลปราศจากความปลอดภัยในชีวิต ความสงบสุขในสังคมย่อมจะมี ไม่ได้ นอกจากนี้ชีวิตของบุคคลยังมีความสำคัญต่อประเทศชาติทั้งในด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง กฎหมายจึงต้องให้ความคุ้มครอง

2. ความผิดต่อชีวิตอาจเกิดจากการกระทำโดยเจตนา การกระทำโดยไม่เจตนา การกระทำโดยประมาท การกระทำอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นฆ่าตนเองหรือพยายามฆ่าตนเอง หรือการเข้าร่วมชุมนุมต่อสู้กันเป็นเหตุให้บุคคลอื่นบุคคลใดถึงแก่ความตาย กฎหมายกำหนดอัตราโทษไว้หนักเบาแตกต่างกันตามลักษณะของการกระทำ ความผิด

6.1 การทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยเจตนา

1. การฆ่าผู้อื่นหมายถึง การทำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีใด
2. ถ้าการฆ่าผู้อื่นต้องด้วยลักษณะฉกรรจ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ย่อมเป็นเหตุที่ทำให้ได้รับโทษหนักขึ้น

6.1.1 ฆ่าผู้อื่น

มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

องค์ประกอบของความผิดมีดังนี้

องค์ประกอบภายนอก

- 1) ฆ่า
- 2) ผู้อื่น

องค์ประกอบภายใน

❖ เจตนา

คำว่าฆ่ามีความหมายเพียงใด

หมายถึงการทำให้ผู้ที่มีชีวิตอยู่ถึงแก่ความตาย ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ ก็ตาม การถึงแก่ความตาย คือ การหยุดหายใจ

คำว่า“ผู้อื่น”นั้นหมายถึงบุคคลแต่มีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันระหว่างทางอาญากับทางแพ่งอย่างไร

คำว่าบุคคล ตามมาตรา 288 นั้น หมายถึงบุคคลธรรมดา แต่ในทางแพ่งนั้นบุคคลนอกจากหมายความถึง บุคคลธรรมดาแล้ว ยังหมายความรวมถึงนิติบุคคลด้วย

คำเห็นแย้งยื่นหม่อมอยู่ที่กันศาลศึกชั้น 16 โดยไม่มีสิ่งใดกัน จึงแอบเข้าไปข้างหลังและร้องตะโกน ด้วยเสียงดัง แดงตกใจ เสียหลักตกจากยอดตึกตาย คำจะมีความผิดฐานใด

คำผิดฐานฆ่าคนโดยเจตนา เพราะการแอบเข้าตะโกนข้างหลังแดงนั้น คำยอมเล็งเห็นผลได้แน่ชัดว่า แดงอาจตกใจและตกจากยอดตึกถึงแก่ความตายได้ เมื่อแดงตกจากยอดตึก ความตายจึงเป็นผลจากการกระทำของคำ

จากปัญหาในข้อ 3 ถ้าปรากฏว่า ขวากำลังจะจ้องยิงแดงอยู่เหมือนกัน โดยซ่อนอยู่บนระเบียงของชั้นที่ 8 พอขาวเห็นแดงตกลงมาถึงชั้นที่ 8 ก็ประทับปืนยิงแดง กระสุนถูกหน้าผากแดงทะลุท้ายทอย แดงตายก่อนตกถึงพื้นดิน ดังนั้นคำและขาว ใครจะต้องรับผิดชอบในความตายของแดง

คำยอมเล็งเห็นผลได้ชัดว่า การกระทำของตนทำให้แดงตกตึกตายได้ จึงถือว่าคำมีเจตนาฆ่าแดง แต่เมื่อแดงตกลงมาถึงชั้นที่ 8 ขวาก็ยิงแดงตาย การกระทำของขาวจึงตัดความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของคำและผลคือความตายของแดง กล่าวคือ ความตายของแดงมิได้เป็นผลมาจากการกระทำของคำ แต่เป็นผลมาจากการกระทำของขาว ฉะนั้น คำจึงไม่ต้องรับผิดชอบในความตายของแดง แต่คำได้ลงมือกระทำเพื่อฆ่าแดงแล้ว เพียงแก่การกระทำไม่บรรลุผล คำจึงผิดฐานพยายามฆ่าแดง ตามมาตรา 288 80 ส่วนขาว ผิดฐานฆ่าแดงโดยเจตนาตามมาตรา 288

มาตรา 80 ผู้ใดลงมือกระทำความผิดแต่กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายาม กระทำความผิด

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองใน สามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

6.1.2 เหตุที่ทำให้รับโทษหนักขึ้น

มาตรา 289 ผู้ใด

- (1) ฆ่าบุพการี
- (2) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือ ได้กระทำการตามหน้าที่
- (3) ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำ ตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยหรือได้ช่วยเจ้าพนักงาน ดังกล่าวแล้ว
- (4) ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน
- (5) ฆ่าผู้อื่นโดยทรนินหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย
- (6) ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการ ที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น หรือ
- (7) ฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอา หรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์ อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่นเพื่อปกปิดความผิดอื่นของตนหรือเพื่อ หลีกเลี้ยงให้พ้นอาญาในความผิดที่ตนได้กระทำไว้

ต้องระวางโทษ ประหารชีวิต

การฆ่าผู้อื่น โดยเจตนา ผู้กระทำได้รับโทษหนักขึ้นในกรณีใดบ้าง

การฆ่าผู้อื่นที่ผู้กระทำได้รับโทษหนักขึ้น โดยมีระวางโทษถึงประหารชีวิตสถานเดียว มีอยู่ 7 กรณีคือ ตามมาตรา 289 เช่น ฆ่าบุพการี ฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทำตามหน้าที่ ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำตามหน้าที่ ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ฆ่าผู้อื่นโดยทรนหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น และฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ดินได้กระทำความผิดอื่น

แดงทะเลาะกับ ร.ต.อ. เหลือง ในงานสังสรรค์แห่งหนึ่ง ร.ต.อ. เหลืองทำท่าจะเตะแดง แดงจึงชักปืนยิง ร.ต.อ. เหลืองถึงแก่ความตาย แดงจะมีความผิดฐานฆ่าเจ้าพนักงานหรือไม่

ไม่ผิดฐานฆ่าเจ้าพนักงาน เพราะไม่เข้าตามมาตรา 289 (2) กล่าวคือ ร.ต.อ. เหลือง ซึ่งถูกฆ่านั้นมีได้อยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด แดงคงมีความผิดฐานฆ่าบุคคลธรรมดา ตามมาตรา 288

6.2 การทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยไม่เจตนา

1. การทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย แตกต่างกับการฆ่าผู้อื่น เพราะผู้กระทำผิดเจตนาเพียงทำร้ายเท่านั้น แต่ผลแห่งการกระทำเกิดขึ้นเลยไปจากเจตนาของผู้กระทำแม้ผู้ถูกทำร้ายจะถึงแก่ความตาย เพราะการกระทำของผู้กระทำ แต่กฎหมายได้บัญญัติลงโทษเบาว่าการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

2. ถ้าการทำร้ายผู้อื่นต้องด้วยลักษณะฉกรรจ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ย่อมเป็นเหตุที่ทำให้รับโทษหนักขึ้น

6.2.1 ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

การทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย แตกต่างกับการฆ่าผู้อื่นตามมาตรา 288 อย่างไร

แตกต่างกันที่เจตนา การฆ่าผู้อื่นจะต้องมีเจตนาที่จะฆ่า แต่การทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตายนั้น จะต้องมีเจตนาที่จะทำร้ายเท่านั้น มิได้มีเจตนาจะฆ่า แต่ผลของการกระทำนั้นเหมือนกันคือผู้ถูกกระทำถึงแก่ความตาย

แดงเห็นเด็กชายดำเล่นซุกซนเอาน้ำสกปรกสาครถยนต์ของแดง แดงห้ามเด็กชายดำก็ไม่เชื่อ แดงจึงเขกศีรษะเด็กชายดำไปที่หนึ่ง แต่เด็กชายดำเป็นคนกระหม่อมบางซึ่งแดงไม่ทราบความจริงข้อนี้ พอถูกเขกศีรษะเด็กชายดำก็ชัก และถึงแก่ความตายเพราะสมองได้รับความกระทบกระเทือน ให้วินิจฉัยการกระทำของแดงว่าเป็นความผิดฐานใดหรือไม่

การที่เขกศีรษะเด็กชายดำนั้น เป็นการใช้กำลังทำร้ายร่างกายเด็กชายดำตามมาตรา 391 โดยมีได้มีเจตนาฆ่า เนื่องจากการเขกศีรษะย่อมไม่ทำให้คนตายได้ แต่เด็กชายดำเป็นคนกระหม่อมบางซึ่งแดงไม่ทราบ เนื่องจากการเขกศีรษะเป็นเหตุให้เด็กชายดำตาย ความตายเป็นผลจากการกระทำของแดง แดงจึงมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา

มาตรา 391 ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิด อันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษ

จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

6.2.2 เหตุที่ทำให้รับโทษหนักขึ้น

แดงโกรธเคืองคำที่ขบถว่าเสียดสีอยู่เสมอ จึงไปดักรออยู่ทางผ่านเพื่อไปทำไร่ เมื่อดำเดินผ่าน แแดงจึงเข้าชกต่อยทำร้ายคำมีแผลเล็กน้อย แต่คำสลบไป แแดงเข้าใจว่าคำตายแล้ว จึงเอามาวัวผูกคอคำแขวนกับต้นมะม่วงในสวนของทางเป็นเหตุให้คำตาย ดังนี้ แแดงมีความผิดฐานใดหรือไม่

แดงมีเจตนาเพียงทำร้ายคำเท่านั้น แต่มิได้มีเจตนาฆ่า การที่แดงทำร้ายคำมีสาเหตุมาจากโกรธเคืองคำ โดยได้ไปทำร้ายคำ แสดงว่าแดงได้ไตร่ตรองชั่งน้ำหนักผลได้เสียก่อนแล้วจึงไปกระทำยอมเป็นการทำร้ายผู้อื่น โดยไตร่ตรองไว้ก่อนจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเป็นความผิดตาม ปอ. 290 วรรคท้าย

มาตรา 290 ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติไว้ใน **มาตรา 289** ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี

6.2.3 การทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยประมาท

1. การทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยประมาท เป็นการกระทำโดยผู้กระทำมิได้มีเจตนาฆ่าหรือเจตนาทำร้าย แต่การกระทำปราศจากความระมัดระวัง เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย แม้ผู้กระทำมิได้ประสงค์ต่อผลหรือยอมเสี่ยงเห็นผลแห่งการกระทำของตน ก็แสดงถึงความชั่วร้ายในจิตใจ ที่ไม่นำพาต่อต่อผลร้ายที่เกิดแก่บุคคลอื่น กฎหมายจึงต้องบัญญัติว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดและเอาโทษเพื่อให้บุคคลใช้ความระมัดระวังต่อการกระทำยิ่งขึ้น

2. การกระทำโดยความไม่รู้ข้อเท็จจริง หรือความสำคัญผิดในข้อเท็จจริงซึ่งผู้กระทำไม่มีความผิดหรือได้รับยกเว้นโทษหรือได้รับโทษน้อยลง ถ้าเกิดขึ้นด้วยความปรามาสของผู้กระทำ กฎหมายก็บัญญัติเอาโทษด้วยเช่นเดียวกับการกระทำโดยประมาท

มาตรา 291 ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท

องค์ประกอบของการกระทำผิดคดีนี้

องค์ประกอบภายนอก

- 1) กระทำ
- 2) เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

องค์ประกอบภายใน

❖ ประมาท

6.2.4 กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

การทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยประมาท แตกต่างกับการทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตายโดยไม่เจตนาอย่างไร

การกระทำโดยประมาทจะต้องไม่มีเจตนา ความผิดเกิดขึ้นจากผลของการกระทำ แต่การทำร้ายผู้อื่นจนถึงแก่ความตายโดยไม่เจตนา นั้น ผู้กระทำต้องมีเจตนาทำร้าย แต่ผลของการกระทำเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ความผิดเกิดขึ้นเพราะเจตนาและผลของการกระทำ

เขี้ยวหนังซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ซึ่งเหลืองเป็นคนขับ เหลืองขับแข่งรถยนต์คันอื่นๆ ไปด้วยความเร็วจนถึงทางแยกมีรถสามล้อเครื่องจอดอยู่ เหลืองห้ามล้อไม่ทัน รถจักรยานยนต์จึงชนสามล้อเครื่อง เขี้ยวกระเด็นไปบนถนน พอดีมีรถยนต์วิ่งมาด้วยความเร็วปกติ ทับเขี้ยวถึงแก่ความตายโดยคนขับรถยนต์ไม่สามารถห้ามล้อหรือหักรถหลบได้ทัน ใครจะต้องรับผิดชอบในความตายของเขี้ยว

ความตายของเขี้ยวเป็นผลโดยตรงจากการกระทำโดยประมาทของเหลือง การที่รถยนต์ทับเขี้ยวตายไม่ตัดความสัมพันธ์ระหว่างความประมาทของเหลืองและความตายของเขี้ยว เพราะคนขับรถยนต์มิได้ประมาทแต่ขับรถมาด้วยความเร็วปกติ ฉะนั้นเหลืองจึงต้องรับผิดชอบในความตายของเขี้ยว ผิดตามมาตรา 291

แดงเอาก้อนหินขว้างปาประตูกระจกบ้านดำแดง ก้อนหินและกระจกแตกถูกขาซึ่งนั่งอยู่ในห้องรับแขกได้รับอันตรายสาหัส ต่อมาอีก 3 วัน บาดแผลเป็นพิษ ขาวตาย ดังนี้ แแดงมีความผิดฐานใดหรือไม่

แดงมีความผิดฐานทำให้เสียชีวิตหนึ่ง ส่วนการที่ขาวตายเป็นผลที่เกิดขึ้นนอกเหนือเจตนาของแดง แต่ผลที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการกระทำของแดง ซึ่งแดงควรรู้สำนึกว่าการกระทำความดังกล่าวอาจมีผู้ได้รับอันตรายเมื่อเกิดผลดังกล่าว แแดงจึงมีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นตายอีกบทหนึ่ง แแดงต้องรับโทษ ในความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นตาย อันเป็นบทหนักที่สุดตาม ปอ. มาตรา 90

มาตรา 90 เมื่อการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

6.2.5 ความไม่รู้ข้อเท็จจริง หรือความสำคัญผิดในข้อเท็จจริงโดยประมาท

แดงเห็นคนเดินมาอยู่บริเวณประตูหน้าบ้านเวลาประมาณ 19.00 นาฬิกา ถ้าแดงพิจารณาให้ดีก็จะรู้ว่า เป็นญาติมาจากต่างจังหวัดมาเยี่ยมแดง แต่แดงไม่ดูให้ดี ทั้งที่แดงอยู่ในที่มืด จึงใช้ปืนยิงไปถูกญาติที่มาเยี่ยมนั้นตาย ดังนี้ แแดงมีความผิดฐานใดหรือไม่

แดงกระทำโดยสำคัญผิดโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นตาย แแดงมีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นตาย ตามมาตรา 290 ประกอบกับมาตรา 62 วรรคสอง

มาตรา 290 ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้น ถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษ

จำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติไว้ใน **มาตรา 289** ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี

มาตรา 62 ข้อเท็จจริงใด ถ้ามีอยู่จริงจะทำให้การกระทำไม่เป็น ความผิด หรือทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับโทษน้อยลง แม้ข้อเท็จจริงนั้นจะไม่มีอยู่จริง แต่ผู้กระทำสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง ผู้กระทำความผิดไม่มีความผิดหรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับโทษ น้อยลง แล้วแต่กรณี

ถ้าความไม่รู้ข้อเท็จจริงตามความในวรรคสามแห่ง **มาตรา 59** หรือความสำคัญผิดว่ามีอยู่จริงตามความในวรรคแรก ได้เกิดขึ้นด้วยความประมาทของผู้กระทำความผิด ให้ผู้กระทำรับผิดฐานกระทำโดยประมาท ในกรณีที่ถูกกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะว่าการกระทำ นั้นผู้กระทำจะต้องรับโทษแม้กระทำโดยประมาท

บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้น จะต้อง ได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น

มาตรา 59 บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาที่ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำความผิดโดยประมาท ในกรณีที่ถูกกฎหมาย บัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณี ที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดแม้ได้กระทำโดยไม่มี เจตนา

กระทำโดยเจตนาได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะที่เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำ นั้น

ถ้าผู้กระทำมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จะถือว่าผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นมิได้

กระทำโดยประมาทได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนาแต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

การกระทำ ให้หมายความรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดขึ้น โดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

6.3 การกระทำอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นฆ่าตนเองหรือพยายามฆ่าตนเอง

1. การฆ่าตนเองกฎหมายไม่ถือเป็นความผิด แต่โดยปกติบุคคลย่อมหวงแหนชีวิต ไม่คิดฆ่าตนเอง เว้นแต่จะมีเหตุบีบบังคับหรือจูงใจอย่างหนึ่งอย่างใด ชีวิตของบุคคลมีความสำคัญต่อประเทศชาติ กฎหมายจึงต้องให้ความคุ้มครองด้วยการบัญญัติเอาโทษแก่ผู้กระทำการด้วยการปฏิบัติอันทารุณหรือด้วยปัจจัยคล้ายคลึงกันจนเป็นเหตุให้บุคคลฆ่าตนเองหรือพยายามฆ่าตนเอง

2. ถึงผู้กระทำจะมีได้กระทำด้วยการปฏิบัติอันทารุณหรือด้วยปัจจัยคล้ายคลึง เพียงแต่ช่วยหรือยุยง ถ้ากระทำต่อเด็กหรือบุคคลผู้หย่อนความรู้สึกผิดชอบ จนเป็นเหตุให้บุคคลนั้นฆ่าตนเองหรือพยายามฆ่าตนเอง กฎหมายได้บัญญัติลงโทษผู้ช่วยหรือยุยงนั้น

6.3.1 กระทำด้วยการปฏิบัติอันทารุณ

การทำให้ผู้อื่นฆ่าตนเองนั้นเป็นความผิดที่มีลักษณะพิเศษอย่างไร

เป็นการฆ่าผู้อื่นโดยทางอ้อมวิธีหนึ่ง กล่าวคือทำให้ผู้ตายฆ่าตัวเองแทนที่จะถูกผู้กระทำฆ่า ลักษณะของความผิดมีองค์ประกอบแตกต่างจากการฆ่าตามมาตรา 288 ในด้านข้อเท็จจริง

การที่บุคคลในความดูแลของผู้ใดผู้หนึ่งฆ่าตนเอง เพราะเหตุอันเนื่องมาจากผู้ดูแลนั้น ผู้ดูแลจะต้องมีความผิดตามมาตรา 292 เสมอไปหรือไม่

ไม่เสมอไป จะมีความผิดก็ต่อเมื่อผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนา และมีเหตุชักจูงใจคือ เพื่อให้บุคคลนั้นฆ่าตนเอง ถ้าปราศจากเจตนา หรือมูลเหตุชักจูงใจดังกล่าว ผู้กระทำก็ไม่มีความผิดตามมาตรา 292

มาตรา 292 ผู้ใดกระทำด้วยการปฏิบัติอันทารุณ หรือด้วยปัจจัย คล้ายคลึงกันแก่บุคคลซึ่งต้องพึ่งตน ในการดำรงชีพหรือในการอื่นใด เพื่อให้บุคคลฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นสี่พันบาท

คำเกียดชังแดง ลูกของตนเป็นอย่างมากจะให้ตาย เพราะเชื่อว่าแดงมิใช่ลูกที่แท้จริงของตน แต่เป็นลูกที่เกิดจากชายชู้ของภริยา คำจิงค์ค่าและทำโทษแดงรุนแรงเสมอเวลาแดงทำผิด ทั้งไม่สนใจต่อความเป็นอยู่ของแดง บางครั้งก็ไล่แดงออกจากบ้าน ไม่ให้อาหารกินบ้าง บางครั้งก็จับมัดขังไว้ในห้อง แแดงรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจมากที่พ่อปฏิบัติต่อตนเช่นนั้น จึงไม่อยากจะมีชีวิตอยู่ต่อไป และไปขอฆ่าแม่แดงมาจากผู้อื่นเพื่อฆ่าตัวตาย แต่มารดาของแดงมาพบฆ่าแม่แดงเสียก่อน จึงเอาไปทิ้งเสีย เช่นนี้คำจะมีความผิดตามมาตรา 292 หรือไม่

แดงเพียงแต่เตรียมการฆ่าตัวตาย ยังมิได้ลงมือฆ่าตัวตาย คำจิงค์ยังไม่มีความผิด เพราะความผิดตามมาตรา 292 นั้น ต้องมีการฆ่าตนเองเกิดขึ้น หรือมีการพยายามฆ่าตนเองเกิดขึ้น จึงจะเป็นความผิด และไม่ถือว่าคำผิดฐานพยายามกระทำความผิดด้วย เพราะมาตรานี้มีการพยายามกระทำความผิดไม่ได้ คือถ้ามีการฆ่าตนเองหรือพยายามฆ่าตนเองเกิดขึ้น ก็เป็นความผิดสำเร็จ หากยังไม่มีเหตุการณ์เช่นนั้น ก็ยังไม่เป็นความผิด

6.3.2 กระทำด้วยการช่วยหรือยุยง

แดงประสบกับความโศกเศร้าเสียใจเป็นอย่างมากที่ภริยาซึ่งอยู่กินกันมานานถึง 20 ปีเศษ ประสบอุบัติเหตุเรือชนกันถึงแก่ความตายและยังหาศพไม่พบ ดำนองชายของแดงอยากได้สมบัติของแดง จึงพุดยุยงให้แดงฆ่าตัวตายจะได้พ้นทุกข์ แแดงเองก็กำลังคิดจะฆ่าตัวตายอยู่เหมือนกัน แต่ก็ยังลังเลใจอยู่ เมื่อคำยุยงเช่นนั้นแดงจึงตัดสินใจที่จะฆ่าตัวตาย โดยให้คำช่วยผสมยาพิษให้ คำก็จัดการให้แล้ว แแดงดื่มยาพิษนั้นและถึงแก่ความตายดังนี้ คำมีความผิดหรือไม่

คำไม่ผิด เพราะมิได้ยุยงหรือช่วยบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 293 ให้ฆ่าตัวตาย

มาตรา 293 ผู้ใดช่วยหรือยุยงเด็กอายุยังไม่เกินสิบหกปี หรือผู้ซึ่งไม่ สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือสาระสำคัญอย่างไรหรือไม่ สามารถบังคับการกระทำของตนได้ ให้ฆ่าตนเองถ้าการฆ่าตนเองนั้นได้ เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แดงเป็นเจ้าของผู้มีอิทธิพลในจังหวัดหนึ่ง และประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมายหลายอย่าง แดงรู้ว่าดำซึ่งเป็นเด็กอายุเพียง 15 ปีเป็นสายลับให้ตำรวจ แดงจึงเรียกดำให้มาพบและส่งยาพิษให้ดำกินเพื่อให้ดำฆ่าตัวตาย โดยบอกว่าถ้าไม่กินยาพิษจะจับโยนลงไปในบ่อจุงจาง ดำรู้ว่าถ้าไม่ดื่มยาพิษนั้น ดำก็ต้องตายด้วยวิธีอื่นซึ่งทารุณกว่านั้นดำจึงดื่มยาพิษตาย ให้วินิจฉัยการกระทำของแดง

แดงมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาตามมาตรา 288 เพราะแดงบังคับให้ดำฆ่าตัวตาย ดำไม่มีอิสระจะเลือกทำอย่างอื่นได้ การกระทำของแดงจึงเป็นการฆ่าดำ โดยใช้ดำเป็นเครื่องมือให้ฆ่าตนเอง

มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

6.4 การเข้าร่วมชุมนุมต่อสู้

1. การชุมนุมต่อสู้กันระหว่างบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป อันเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดถึงแก่ความตายนั้น หากแก่การที่จะหาพยานพิสูจน์ว่าใครทำร้ายใครอย่างไร กฎหมายจึงบัญญัติเอาโทษแก่ผู้เข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้ทุกคนไม่ว่าการตายของผู้ถูกทำร้ายนั้นจะเกิดจากการกระทำของบุคคลใด

2. ผู้ที่เข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรับโทษ ก็เฉพาะแต่ผู้ที่พิสูจน์ได้ว่าตนได้กระทำไปเพื่อเข้าห้ามการชุมนุมต่อสู้ หรือเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

6.4.1 เข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ดำและแดงฝ่ายหนึ่ง ทะเลาะกับขาวและเขียวอีกฝ่ายหนึ่ง แล้วเกิดการชุมนุมต่อสู้ทำร้ายซึ่งกันและกัน คำชักปั่นยิงขาวซึ่งกำลังจะยกก้อนหินทุ่มใส่ดำ กระสุนถูกก้อนหินในมือขาวแล่นไปถูกฟ้าซึ่งยืนดูอยู่ถึงแก่ความตายใครจะต้องรับผิดชอบบ้าง

ดำแดง ขาวเขียว ผิดฐานชุมนุมต่อสู้เป็นเหตุให้บุคคลถึงแก่ความตายตามมาตรา 294

ส่วนดำใช้ปืนยิงขาว แสดงว่าดำมีเจตนาฆ่าขาวแต่กระสุนพลาดไปถูกฟ้าตาย เป็นการกระทำโดยพลาดตามมาตรา 60 ถือว่าดำมีเจตนาฆ่าฟ้า ดำจึงมีความผิดฐานพยายามฆ่าขาวตามมาตรา 288 80 และฐานฆ่าฟ้าโดยเจตนาตามมาตรา 288 ซึ่งเป็นความผิดหลายบท

มาตรา 294 ผู้ใดเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้ระหว่างบุคคลตั้งแต่สามคน ขึ้นไป และบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้เข้าร่วมในการนั้นหรือไม่ ถึงแก่ความตายโดยการกระทำในการชุมนุมต่อสู้นั้น ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสองปี หรือปรับ ไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้ที่เข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้นั้นแสดงได้ว่า ได้กระทำไปเพื่อห้ามการชุมนุมต่อสู้ นั้น หรือเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายผู้นั้น ไม่ต้องรับโทษ

6.4.2 เหตุยกเว้นโทษ

ขณะที่นักเรียนของ โรงเรียนดำ และนักเรียนของ โรงเรียนเขียวประมาณ 20 คน กำลังชุมนุมต่อสู้กันที่

สนามฟุตบอล แดงซึ่งเป็นครูของโรงเรียนคำผ่านมาประสบเหตุการณ์จึงเข้าไปพยายามแยกนักเรียนของโรงเรียนคำออกมา นักเรียนของโรงเรียนเขียวคนหนึ่งถือมีดวิ่งตรงเข้ามาแทงแดง แดงหลบทัน นักเรียนคนนั้นเสียวหลักล้มลงและโดนมีดในมือแทงทะลุตนเองถึงแก่ความตาย แดงมีความผิดหรือไม่

การกระทำของแดงเป็นการเข้าร่วมในการชุลมุนต่อสู้ แต่ได้กระทำไปเพียงเพื่อต้องการดึงตัวนักเรียนของโรงเรียนคำออกมาจากวงการต่อสู้เท่านั้น มิได้เข้าร่วมเพื่อต่อสู้ด้วยแต่อย่างใด แดงจึงมีความผิดแต่ได้รับยกเว้นโทษตาม มาตรา 294 วรรคท้าย

การชุลมุนต่อสู้เป็นเหตุให้ผู้อื่นตาย มีองค์ประกอบความผิดอย่างไรบ้าง อธิบายพอสังเขปและยกตัวอย่างอุทธรณ์

มีองค์ประกอบความผิดดังนี้ เข้าร่วมชุลมุนต่อสู้ ระหว่างบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป มีบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมในการนั้นหรือไม่ถึงแก่ความตาย โดยการกระทำในการชุลมุนต่อสู้ขึ้นมาโดยเจตนา การเข้าร่วมดังกล่าวต้องเป็นเรื่องสมครใจเข้าต่อสู้กัน มิใช่เป็นการกลุ่มรวมทำร้ายอีกฝ่ายหนึ่งแต่ฝ่ายเดียว ผู้ถึงแก่ความตายก็ไม่จำกัดเฉพาะแต่ผู้เข้าร่วมด้วย อาจเป็นบุคคลภายนอกก็ได้ ผู้เข้าร่วมในการชุลมุนต่อสู้ย่อมผิดตามมาตรา นี้แล้ว

ฎ. 852/2509 จำเลยกับบิดาได้เข้าร่วมในการชุลมุนต่อสู้ระหว่างบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป และบิดาของจำเลยถูกทำร้ายถึงแก่ความตายในการชุลมุนต่อสู้ นั้น แม้จำเลยไม่มีอาวุธ แต่เมื่อจำเลยมิได้ห้ามหรือป้องกันตัวย่อมมีความผิดตามมาตรา 294

ข้อเท็จจริงในกรณีนี้ ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้กระทำไปเพื่อห้ามการชุลมุนต่อสู้หรือป้องกันตัวย่อมมีความผิดตามมาตรา 288 หรือ 290 แล้วแต่ว่าผู้กระทำผิดมีเจตนาเพียงทำร้ายหรือมีเจตนาฆ่า

มาตรา 290 ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้น ถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี

ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติไว้ใน **มาตรา 289** ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี

